

Investeringslysten og fremtidstroen er på vej tilbage til danske landmænd efter en række hårde år.

Arkivfoto

Fremtidstroen tilbage hos danske landmænd

PROGNOSE: Hver fjerde regner med større indtægt og øgede investeringer

af Egon Kjøller

egon.kjoeller@nordjyske.dk

ÅRHUS: Troen på fremtiden er tilbage blandt danske landmænd.

Den seneste tids økonomiske fremgang for landbruget fortsætter ind i 2012 med bedre indtjening og stigende produktion og investeringer. Men landmændene oplever i højere grad begrænsninger for at øge produktionen.

Fire ud af ti landmænd forventer at øge produktionen, og hver fjerde forventer at øge investeringerne i 2012. Og ovenikøbet regner hver fjerde med, at de vil tjene flere penge i 2012.

Under fem procent forventer lavere driftsresultat, mens to tredjedele af alle forventer nogenlunde uændret resultat, d.v.s. plus-minus 250.000 kroner.

Det viser Landmandsbarometeret, en halvårlig undersøgelse foretaget af Videncenteret for Landbrug.

- Det ser positivt ud, siger Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef på centret.

Han ser især forventningen om øgede investeringer som et sikkert tegn på, at til-

troen til fremtiden er vendt tilbage.

De store bedrifter går foran - her forventer helt op imod hver tredje at øge investeringerne mere end 25 procent i 2012.

Efter et par meget vanskelige år begyndte økonomien i landbruget at rette sig i 2010 og undersøgelsen viser, at landmændene forventer, at fremgangen fortsætter.

- Mange landbrug er kommet gennem krisen ved at trimme deres produktion, blandt andet ved at reducere omkostningerne, og have øget fokus på driften.

Men optimismen har også baggrund i højere produktpriser og den fortsat lave rente, vurderer Klaus Kaiser.

Følsom økonomi

Træerne gror dog ikke ind i himlen.

Mange landmænd har haft store underskud i de seneste år, og kæmper stadig for at få en ordentlig økonomi i virksomheden. Samtidig er landmændenes økonomi meget følsom over for råvarepriserne og stigninger i renten.

Landmandsbarometeret viser samtidig, at landmændene oplever stigende begrænsninger for at øge produktionen.

- Bytteforholdet, d.v.s. forskellen mellem den pris, landmanden får for sine produkter, og omkostningen ved at producere dem, forringes løbende, og det skal der kompenseres for gennem øget effektivitet. Det kræver løbende investeringer. Men her oplever et stigende antal landmænd modvilje hos banker og kreditforeninger, forklarer Klaus Kaiser.

Hele 40 procent af de spurgte melder om vanskeligheder med finansieringen. Ved sidste rundspørge var det 36 procent.

- Bankerne passer forsvaret kun deres arbejde: at skaffe flest mulig penge til aktionærerne. Den bedste måde, landmanden kan tackle det på, er at øge indtjeningen på det bestående. Meget kan nås ved at gå bedriften gennem med en tætteam, effektivisere, hvor man kan, og investere, hvor det giver det højst forventelige afkast, siger Klaus Kaiser.

Han fremhæver i den forbindelse rådgivningskampagnen "Din Bundlinje NU!", der tager sigte på hurtige forbedringer af indtjeningen.

Omhu kan sikre en halv mio.

- Det er ikke urealistisk på en heltidsbedrift at øge indtjeningen som en halv million kroner ved den øvelse, påpeger han.

Men han undlader ikke at fremføre erhvervets stadige ønske om bedre rammevilkår.

38 procent af de spurgte landmænd i undersøgelsen giver udtryk for lovgivningen som en begrænsning for indtjeningen, og seks ud af ti anfører høje produktionsomkostninger som et problem.

Og det er måske kendetegnende for den komplicerede hverdag, landmanden lever i, at antallet af rådgivere i forhold til antallet af landmænd er stadigt stigende. Der er nu 3200 landbrugs-konsulenter til 12.000 heltidsbedrifter.

- Det er rigtigt meget, fastslår Klaus Kaiser.